

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 Januari 1881

Dokter De Groot nam gebedsgenezing op de korrel

„GEBEDSGENEZING IS KWAKZALVERIJ” en „Naar mijn mening bestaat er geen wonder” — deze uitspraken vielen te beluisteren uit de mond van de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, arts A. P. N. de Groot toen hij een commentaar gaf op uitspraken van een gebedsgenezer. Op 22 augustus werden de uitspraken van de gebedsgenezer, de arts Wagenaar uit Hilversum en het commentaar uitgezonden in het radioprogramma Meer over minder van de NOS op Hilversum 2.

DE GEBEDSGENEZER-ARTS Wagenaar is aangesloten bij de Volle Evangeliebeweging van Johan Maasbach. Enige tijd geleden verscheen een interview met de heer Wagenaar in het periodiek Nieuw Leven van deze Volle Evangeliebeweging. Dit vormde voor Peter van den Akker aanleiding om enige vragen aan dokter Wagenaar, die in Hilversum de leiding heeft van een verpleegtehuis, te stellen.

„U hebt gesteld, dat wonderen nog steeds voorkomen”, aldus de heer Van den Akker. Dokter Wagenaar wees hierna op het genezen van iemand, die aan de drank is verslaafd en er door het geloof van wordt verlost. Niet alleen lichamelijke maar ook geestelijke genezingen zijn mogelijk. Een wonder is, aldus de heer Wagenaar, een genezing, die men niet verwacht.

Wat zijn de kenmerken van een wonder?, wilde Peter van den Akker weten.

Het kan soms heel plotseling zijn, soms gaan er ook een paar dagen overheen, aldus dokter Wagenaar. Het is het volkomen onverwachte, een genezing, waarvan de medici niet verwacht hadden dat zij zou gebeuren en die dan toch gebeurt

De heer Wagenaar had, voor hij directeur werd van het verpleegtehuis in Hilversum een huisartsenpraktijk in Dordrecht. Of hij toen wel eens genezingen had meegemaakt, waarvan hij had moeten zeggen: Dit moet een wonder zijn?

Weg van het geloof

VOLGENS DOKTER WAGENAAR heeft hij dat met verschillende mensen persoonlijk meegemaakt. En wel nadat hij ze de weg gewezen had, en zij

deze weg ook waren gegaan. De weg van het geloof, de overgave, de weg van het toelaten van de Heilige Geest in je hart.

De interviewer merkt dan op, dat de heer Wagenaar lid is van de gemeenschap van het Volle Evangelie (de Maasbach-beweging, red. MtdK). Bij deze Volle Evangelie-gemeenschap is handoplegging en gebedsgenezing 'n steeds weerkerende gebeurtenis. Buitenstaanders die dit soort bijeenkomsten bijwonen vinden dat daar een vorm van massa-psychose wordt bedreven die niets met geloof van doen heeft.

Er zijn vele wegen om de menselijke geest te beïnvloeden, antwoordt dokter Wagenaar. „Als U maar begint met de STER-reclame, die we enige keren per dag op de televisie zien. De Chinezen hebben de brain-washing, de hersenspoeling bedacht, maar Hitler deed het ook al!”

U wilt niet zeggen, dat U in dat rijtje thuisheert met de gebedsgenezing en

Nog even wat verdienen

DE OMSTREDEN kanker-arts Josef Issels ging op 1 oktober zijn Ringbergkliniek in Rottach-Egern in Beieren sluiten. Maar voor het zover was wilde de heer Issels blijkbaar nog even wat geld verdienen. Aan 800 patiënten heeft hij een brief geschreven, waarin zij werden aangespoord nog een keer zijn geneeswijze tot „stabilisering” van hun lijden te overwegen. Vooraf moest dan wel even 6000 mark worden voldaan (door bewoners van de Bondsrepubliek) of het dubbele bedrag (door buitenlanders).

de handoplegging, merkt Peter van den Akker op.

De heer Wagenaar antwoordt dat de menselijke geest vatbaar is voor beïnvloeding van buitenaf. Je kunt een kwade invloed kiezen of een goede.

Of hij wel eens als huisarts patiënten heeft doorverwezen naar bijeenkomsten van het Volle Evangelie, zo luidt de volgende vraag tijdens het radio-interview.

Toen in Dordrecht de eerste bijeenkomsten werden gehouden van Johan Maasbach heeft dokter Wagenaar verschillende mensen daarheen verwezen en die zijn bijna allemaal pilaren geworden in de gemeenten, die daar ontstaan zijn. Dat is geen suggestie geweest, die mensen hebben daar wortel geschoten en hoewel ze al van te voren kerkelijk waren hebben ze daar (in de Volle Evangeliebeweging) iets gevonden, dat ze in de kerken niet vonden.

Magnetisme

VERVOLGENS KWAM DE vraag ter sprake of men gebedsgenezing op één lijn kon stellen met het magnetisme. „Het is juist een tegenhanger er van”, aldus dokter Wagenaar, die magnetisme, astrologie dingen vond uit de verkeerde bron, uit den boze. Bij magnetisme kan men soms genezen raken van een bepaalde kwaal, meent de heer Wagenaar, maar daarna kan men geestelijke problemen krijgen, depressies en vooral bij spiritisme kan men tot zelfmoord gedwongen worden.

Kan dat bij gebedsgenezing en handoplegging niet?

Deze dingen zijn de heer Wagenaar niet bekend.

De heer Van den Akker constateert dan dat er uiterlijk weinig verschil te bemerken is tussen magnetisme en handoplegging en gebedsgenezing maar het verhaal dat de mensen er om heen bouwen verschilt. De magnetiseur heeft een ander verhaal dan de aanhanger van het Volle Evangelie . . .

VERVOLG OP BLZ. 38

„GEBEDSGENEZING IS KWAKZALVERIJ”

VERVOLG VAN BLZ. 37

Een magnetiseur, aldus de heer Wagenaar, zal nooit zielszorg bedrijven. Hij zal op zijn hoogst zeggen: je moet wat meer lucht nemen, je moet weer wandelen, meer aan muziek gaan doen maar hij zal nooit diep op de noden van de mensen ingaan. Het gaat er om de mens aan te grijpen in de diepste nood die hij heeft.

Verwarrend

HIERNA KREEG DOKTER De Groot als voorzitter van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij gelegenheid zijn commentaar op de uitlatingen van de heer Wagenaar te geven.

Dokter De Groot zei: In de eerste plaats moet ik U zeggen, dat naar mijn mening de uitzending van het interview met de heer Wagenaar een verwarrende indruk op mij heeft gemaakt. Als hij zegt, dat een wonder een genezing is, dat een genezing 'n wonder kan zijn, laat ik het zo zeggen, dan stel ik daartegenover dat hij met bewijzen moet komen. Dat betekent dus dat de patiënt vóórdat het wonder geschiedt door een deskundige moet zijn bekeken, dat hij tijdens de behandeling of tijdens het voorkomen van het wonder onder deskundige controle moet staan en dat na afloop van het geheel, of dat nu een gebedsgenezing is of wat dan ook door een deskundige moet worden beoordeeld welke verbetering, welke verslechter-

ring of welk niets-zeggend resultaat er is geboekt.

Naar mijn mening, vervolgde dokter de Groot zijn commentaar op de uitspraken van de heer Wagenaar, bestaat er geen wonder. Wij kunnen nooit zeggen: dit is een wonder, wij als medici mogen alleen zeggen: dit lijkt een wonder.

Ik heb bij de arts Wagenaar gemist, zegt dokter De Groot verder, dat hij met medische positiviteiten het wonder heeft verklaard. En als men dan zegt, na een bepaalde ziekte, na een verbetering, misschien zelfs vermeende verbetering van een bepaalde ziekte: „Dit is een wonder” — dan zegt men méér dan men kan verantwoorden. Gebedsgenezing kan ik ook niet als een wonder zien — gebedsgenezing is kwakzalverij. Gebedsgenezing is levensgevaarlijk, omdat wanneer ziekten als hersentumor, hersenzwelling, als diabetes, suikerziekte, als maagkanker enzovoorts door lieden als Maasbach worden behandeld tussen aanhalingstekens, ze zonder enige twijfel daarvan geen enkele invloed zullen kunnen ondervinden.

Tijdens deze gebedsgenezing en daarna, lang daarna zullen deze ziekten door blijven woekeren en tenslotte zullen deze patiënten terecht komen bij de deskundige, die dan niet meer in staat is om enige hulp te bieden, omdat het proces veel te ver is doorgedrongen. Dat is het grote gevaar, besloot dokter De Groot.

Critiek op Tenhaeff

IN EEN INGEZONDEN stuk in het dagblad Trouw schrijft de heer G. Terwindt de volgende waarschuwing tegen het „zomaar geloven in parapsychologische verschijnselen”:

Paranormale verschijnselen zijn in de mode. Prof. Tenhaeff noemt niets gevaarlijker dan een dreigend dilettantisme op dit terrein. Het is wel jammer dat hij daar zelf aan meewerkt door ervan uit te gaan dat deze verschijnselen bestaan. Parapsychologie is nog steeds een omstreden wetenschap en wel om de volgende redenen: 1. Er zijn genoeg zg. buitenzintuiglijke verschijnselen onjuist of bedriegerijen gebleken bij nader onderzoek. 2. Hoe fijner de onderzoekresultaten door de jaren werden, hoe slechter de resultaten bleken. 3. Er is veel gebrek aan systematische samenhang in de verschijnselen. In een Amerikaans laboratorium bv. bleken paragnostisch begaafden even succesvol in helderziendheid en telepatie, terwijl Engelse proefpersonen goed in telepatie bleken maar niet in helderziendheid. Zij die erin geloven kunnen wel zeggen dat er meer van hen gevraagd wordt dan bij andere onderzoeken maar bij het aantonen van iets dat erg onwaarschijnlijk is moet meer duidelijkheid vereist worden dan bij iets dat al waarschijnlijk is. Het grote gevaar van het zomaar geloven in parapsychologische verschijnselen is dat er mensen zijn die er enorme angstcomplexen van kunnen krijgen, besluit de heer Terwindt zijn ingezonden stuk in het dagblad Trouw.

Samuels wordt geregeld in 't oog gehouden

DE UIT ZIJN MEDISCHE bevoegdheid ontzette bejaarde dr. J. Samuels werd tijdens een televisie-uitzending van 10 februari van dit jaar ernstig aan de kaak gesteld. Samuels heeft naar aanleiding daarvan een kort geding aangespannen tegen de tegenwoordige staatssecretaris Marcel van Dam, die als ombudsman van de Vara het programma had gepresenteerd.

In het kort geding heeft de president van de Amsterdamse Rechtbank Samuels in het ongelijk gesteld. Bij de behandeling van het kort geding bleek dat naar de praktijken van Samuels, die z.g. korte kolfapparaten verkoopt voor „bestraling” van de hypofysekliek om op deze wijze kanker te genezen, een onderzoek was ingesteld door de Amsterdamse politie. (Over dit alles hebben wij in mei bericht —

op bladzijde 17 onder de titel „Weerzinwekkende handel in gezondheid”.

Het blijkt dat van tijd tot tijd wordt nagegaan of Samuels zich schuldig maakt aan medische beroepsuitoefening. Dit viel te lezen in het antwoord van staatssecretaris Hendriks van Volksgezondheid op vragen van PvdA-leden van de Tweede Kamer, Lamberts en Roethoff. De feiten die in de tv-uitzending van 10 februari j.l. bekend werden hebben de officier van justitie in Amsterdam aanleiding gegeven een gerechtelijk vooronderzoek naar Samuels' praktijken in te stellen.

In de afgelopen jaren is zelfs vijfmaal proces-verbaal opgemaakt tegen dr. Samuels, die thans 85 jaar is. En wel wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst. Deze proces-verbalen hebben echter niet tot een strafvervolgning geleid, antwoordt de staatssecretaris aan de heren Lamberts en Roethoff.

Waar liet Van de Moosdijk toch al dat geld?

VAN DE 1.2 MILJOEN gulden die kruidendokter Willem van de Moosdijk op 10 november van het vorig jaar buitmaakte bij een overval op een employé van het Grenswisselkantoor te Eindhoven is nog circa negen ton zoek. In de bossen bij Vessem werd indertijd twee ton gevonden, die daar tussen de bomen verstopt waren. De officier van justitie te 's Hertogenbosch, die al over een heel dossier Van de Moosdijk beschikt — hij behandelde ook diens oplichtingszaak, waarvoor Van de Moosdijk nu de straf uitzit — laat via Interpol een onderzoek instellen in Spanje. Het vermoeden is gerezen dat op een bank in Alicante voor Van Moosdijk het resterende bedrag is gestort.

CELThERAPIE IS JE REINSTE CHARLATANNERIE

„GELOOF HET MAAR NIET" stond boven een artikel van Dr. A. J. Dunning in Elseviers Magazine over de celtherapie. Zijn oordeel is duidelijk. Wij halen uit zijn artikel de volgende passage aan:

• „Deze wetenschappelijke hutspot steunt op niets. Iedere theoretische grondslag ontbreekt. Klinisch en experimenteel werk dat bewijzen aanvoert is niet te vinden en zelfs het klapstuk van therapeutisch succes is voor een kritische beschouwer onvindbaar. Niettemin heeft deze behandelingsmethode 'n flink aantal aanhangers onder medici in Duitssprekende landen en was de nestor van de celtherapie, (de Zwitser) dr. Paul Niehans, een beroemd man, die pausen en presidenten tot zijn goedgelovige clientèle kon rekenen. Hij was in wezen zo deftig, beminnelijk, rijk en welbespraakt dat men even moest slikken alvorens het woord charlatan uit te spreken. Toch is er wetenschappelijk van niets anders dan charlatannerie sprake."

MEN ZAL ZICH herinneren, dat de celtherapie ter sprake kwam naar aanleiding van een rapport van de Gezondheidsraad over de behandeling van mongooltjes (Zie het septembernummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij, blz. 36). In de TV-rubriek Televisier is, en wel op 6 augustus j.l., deze zaak ook nog ter sprake gekomen. Daarbij werd het standpunt van de commissie die de staf brak over de behandeling van mongooltjes d.m.v. celtherapie vertolkt door de voorzitter van deze commissie, de arts G. van der Most. De Rotterdamse arts dr. F. L. L. M. Merkelbach trad in het krijt als voorstander van de celtherapie — die hij zelf toepast.

De naam van de heer Merkelbach heeft men al eerder in de kolommen van ons maandblad kunnen aantreffen: hij behoort tot de artsen, die zich bezig houden met de acupunctuur, al wordt hij niet genoemd als lid van de vereniging EAO (elektro-acupunctuur). Wij berichtten hierover in ons nummer van juli van dit jaar (op blz. 25).

Tijdens het televisiedebat van 6 augustus j.l. zei dokter Van der Most dat de voorstanders „al of niet bewust" de zaken een beetje verdraaien. „De bewijsvoering rammelt aan alle kanten".

Dokter Merkelbach had een overzicht gemaakt van 500 behandelde patiënten. Mongooltjes zijn niet door cel-

therapie te genezen. Niehans heeft dat ook niet gezegd. Het is alleen mogelijk ze partieel te verbeteren.

Of die verbetering niet schuilt in het feit, dat de ouders meer aandacht aan de patiëntjes besteden?, aldus de vragensteller in het tv-programma.

Neen, aldus de heer Merkelbach, ik meen dat dit toch niet tot fysieke verbetering leidt.

Ongegronde hoop

DOKTER VAN DER MOST zei, dat de celtherapie de ouders een op niets gegronde hoop geeft. Er is een klacht bij de Kon. Ned. Maatschappij voor Geneeskunst dat de onkosten van de celtherapie zo hoog zijn. De ziekenfondsen erkennen deze behandelingswijze niet en vergoeden dus niets.

Arts Merkelbach bestreed daarna dat de celtherapie zo duur is. Een enkele ampul kost weliswaar 50 à 75 DM (kennelijk worden deze ampullen dus uit de Duitse Bondsrepubliek ingevoerd) maar het is onwaar, dat de behandeling enkele duizenden guldens zou vergen.

De heer Van der Most zei nog over de celtherapie dat de vakliteratuur hoofdzakelijk van Duitse aard is en moeilijk te lezen valt. Waarop de heer Merkelbach repliceerde door te wijzen op het antwoord dat blijkbaar op de klachten van de commissie over de bewijsvoering was gegeven door prof. Schmidt te Heidelberg en prof. Wunderlich te München.

Gaat U er mee door?, wilde de interviewer weten.

„Ja", aldus dr. Merkelbach. „Als arts ben ik primair verplicht aan mijn patiënten te denken. Het verwijt van onwetenschappelijkheid kan ook aan de commissie worden gedaan."

Aan het slot zei arts Van der Most nog: de methode wordt door de Nederlandse medische stand als waardeloos beschouwd. Tot ouders wilde hij zeggen: begrijp goed dat wanneer u

een mongooltje laat behandelen volgens de methode van de celtherapeuten U zich met valse hoop voedt. Tot deze ouders zei de heer Van der Most nog: Hoe menselijker en hoe spontaner U met het kind omgaat, des te beter is het voor het kind.

VERMELDEN WIJ TENSLOTTE nog dat dr. mr. dr. W. Schuurmans Stekhoven te Naarden, die graag op de bres staat voor wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeienis, in de Haagse Post de handschoen heeft opgenomen voor de celtherapeuten. Dit naar aanleiding van een kritisch artikel dat in dat weekblad van de hand van Heerma van Voss verscheen onder de titel „Celtherapie: lemand, die van de paus een Michelangelo krijgt, kan dat een kwakzalver zijn?"

Dr. mr. dr. W. Schuurman Stekhoven vindt het rapport over de behandeling van mongooltjes met celtherapie beneden het peil dat hij van rapporten van de Gezondheidsraad verwacht. „Ik heb het voorrecht als medicus-jurist betrokken te zijn bij een soortgelijke strijd: pro en contra de enzymtherapie met „vasolastine".

De arts-jurist dr. mr. dr. W. Schuurmans Stekhoven trad destijds op als verdediger van de wonderdoenster van Standaardbuiten". In een artikel over de heer Schuurmans Stekhoven heeft de voorzitter van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij scherpe critiek geïfend. Hij constateerde in het pleidooi van de arts-jurist „een zweverig occultisme" (MtdK, 1972, blz. 11).

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres Oranjelaan 6 te Hilversum! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Insuline in de vuilnisemmer gegooid

IN CALIFORNIË is hevige beroering ontstaan door de houding van de vader van een elfjarige jongen, die aan suikerziekte leed. Uit geloofsoverwegingen wilde de vader niet dat de jongen insuline-inspuitingen kreeg. Hij gooide zonder meer de insuline in de vuilnisemmer. Na drie dagen stierf de jongen, Wesley Parker genaamd. Zijn ouders zijn ervan overtuigd dat hij binnen

korte tijd uit de dood zal opstaan. Tijdens een godsdienstige plechtigheid in de kerk van de religieuze gemeenschap waartoe de Parkers behoren legden kinderen de hand op de kist met het gebalsemde lichaam van de overleden jongen. Zij bevelen hem op te staan uit de dood. Bij de plechtigheid waren zo'n paarhonderd mensen aanwezig.

Medische beroepsuitoefening en kwakzalverij

IN EEN BOEK, geschreven door de secretaris van de Kon. Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst mr. W. B. van der Mijn, komt een samenvatting voor van een rapport van de staatscommissie voor de medische beroepsuitoefening. In dit rapport wordt ook de kwakzalverij behandeld. De staatscommissie zou in dit rapport er op wijzen dat hoewel het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst verboden is toch heel veel mensen zich richten tot magnetiseurs, gedesgenizers, kruidendokters en wat dies meer zij. De staatscommissie zou hier niet tegen in willen gaan, maar zij zou een wetswijziging voorstaan, waarbij de burger het recht heeft genezing te zoeken overal waar hij die meent te vinden.

Mr. Van der Mijn heeft in zijn boek alle wettelijke regelingen ten aanzien van de medische beroepsuitoefeningen bij elkaar gebracht. De bestaande wetgeving is, vindt de heer Van der Mijn in zijn boek, dat de titel draagt van „Wettelijke regelingen voor beroepen in de gezondheidszorg”, op tal van punten dringend toe aan herziening. „Door een uiterst soepele toepassing van de wet heeft men zich tot nu toe gered”, merkt hij op.

Hoe soepel . . . dat blijkt wel uit het feit dat een aantal gevaarlijke kwakzalvers rustig kan voortgaan met zijn verderfelijke praktijken en openlijk zijn werkzaamheden in bijvoorbeeld interviews met kranten kan aanprijzen.

Hagelkruis van Aarle-Rixtel

HET RIJKE ROOMSCHE Leven heeft veel „stippen” op de landkaart van Noord-Brabant achtergelaten. Dat is allerminst spottend bedoeld. Veel ervan is bewaard gebleven en nog te bekijken. Alleen al een van de meer dan honderd kapellen langs de weg en in het veld is de moeite van het

stoppen waard. En dan de vele kruisen!

Vrijwel uniek is het hagelkruis met de afbeelding van Christus op de Hoogakkers in Aarle-Rixtel, het enige stenen exemplaar in Nederland. Volgens een oud bijgeloof (heidens insluipsel in het katholieke geloof) zouden op wegkruisings de mensen door boze geesten worden belaagd; het kruis werd er geplaatst om de plek te markeren waar men die boze geesten kon verjagen door God of een heilige aan te roepen. Later trokken er processies heen, om tevens Gods zegen af te smeken over de oogst. En omdat een hagelbui voor een boer zo ongeveer het ergste is wat hem kan overkomen, wordt er sindsdien van een hagelkruis gesproken.

Klassieke hekserij op het voetbalveld

De manager van het Engelse nationale elftal, sir Alf Ramsey, heeft een brief gekregen van een Keniase wonderdokter. De brief, lezen wij in *Haarlems Dagblad*, komt van Shariff Abubakr Omar, die zichzelf „één der vooraanstaande Afrikaanse tovenaars noemt. De heer Abubakr biedt Alf Ramsey zijn diensten aan in het streven Engeland in 1974 weer wereldkampioen te laten worden. De Keniaan schrijft: „Ik heb begrepen dat Engeland in München graag het wereldkampioenschap wil heroveren en dat de kansen hierop niet zo groot zijn. Ik heb in het voetbal een internationale reputatie opgebouwd en de ploegen hier in de buurt de laatste jaren heel wat bekens helpen laten winnen.”

Abubakr heeft zich gespecialiseerd in de „klassieke” hekserij. Hij heeft diverse beheksingen van de wedstrijd op zijn naam staan, zodat die niet in het doel vliegt. Hij doordrenkt vaak de uitrusting van een speler met aftreksel van kruiden, dierenhuiden, beenderen en allerlei soorten amuletten. In Kenia is de voetbalbond momenteel bezig de praktijken van Abubakr c.s. uit te roeien, vandaar dat er blijkbaar elders werkgelegenheid moet worden gezocht.

PRO JUVENTUTE ORANJE KALENDER 1974

HELP EEN KIND aan een kans, zo luidt het motto, waaronder Pro Juventute ook voor 1974 weer een oranjekalender heeft uitgegeven ten bate van kinderen-in-moeilijkheden. Dit is de 27e oranjekalender. Er komen tal van kleurenfoto's in voor, die nog niet eerder zijn gepubliceerd. Men kan de kalender bestellen bij de kalenderactie Pro Juventute, postbus 7101 te Amsterdam door storting op postgironummer 51.74.00 van f 6 (waarvan f 1.25 voor de verzendkosten). Ten behoeve van buitenlandse relaties is een oranjekalender gedrukt met een calendarium in vier talen: Engels, Frans, Duits en Spaans. Ook hiervan is de prijs f 4.75 (verzendkosten f 1.25 extra).

ZUIGFLESVERWARMERS

EEN ZUIGFLES kan verwarmd worden in een pannetje met heet water, maar er zijn ook speciale elektrische toestelletjes voor in de handel. Behalve flessen kunnen hierin meestal ook potjes babyvoeding worden opgewarmd.

De Consumentenbond heeft onlangs dergelijke verwarmers onderzocht. De resultaten waren bedroevend. Van de dertien toestelletjes bleken er zeven elektrisch onveilig . . .

Bovendien werd de melk in alle gevallen warmer dan 37 graden C., wanneer de fles niet bij deze temperatuur uit het toestelletje werd gehaald.

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buitter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 40

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum